

**Tekstboekje
bovenbouw
thema
Ons dorp / onze stad**

Inhoudsopgave

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels	3
Hoe gebruik je dit tekstboekje.....	4
WAK-woordenlijst groep 6 ons dorp / onze stad.....	6
WAK-woordenlijst groep 7 ons dorp / onze stad.....	7
WAK-woordenlijst groep 8 ons dorp / onze stad.....	8
Boekensuggesties	9
Uitgewerkte les 1: Amuserende tekst – theatertekst kleuren van de straat	15
Uitgewerkte les 2: Informatieve tekst- dorp of stad	19
Uitgewerkte les 3: Amuserende tekst – songtekst Dit is mijn stad.....	22
Uitgewerkte les 4: Opiniërende tekst – interview burgemeester.....	25
Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – teken wat je leest	30
Uitgewerkte les 6: Activerende tekst - verkiezingsaffiches	33
Uitgewerkte les 7: Amuserende tekst – stripverhaal Donald Duck	45
Uitgewerkte les 8: Correspondentie en communicatie – brief	59
Uitgewerkte les 9: Amuserende tekst – gedicht Miertje.....	63
Uitgewerkte les 10: Informatieve tekst – plattegrond Amsterdam.....	67
Informatieve teksten	70
Krantenartikel: kinderburgemeesters	70
Informatieve tekst: atlas Maior van Blaeu.....	71
Informatieve tekst: de bloemetjes en de bijtjes.....	72
Verslag van filmpje: Wederopbouw en woningnood in de jaren 50.....	73
Visuele teksten: grafieken, tabellen en kaarten van jouw dorp of stad.....	75
Activerende teksten	77
Reclameposter: kermis	77
Reclameposter: nieuwbouwwijk	78
Opiniërende teksten	79
Interview: kinderburgemeester Fien - Hilversum	79
Recensie door het kinderpanel: het boek van clash – deel 1.....	80
Correspondentie en communicatie	81
Social media berichten van de gemeente	81
Formulier aanvraag paspoort	83
Amuserende of ontspannende teksten	85
Gedicht: Bij mij thuis	85
Gedicht: Zebrapad	86
Gedicht: De Mier.....	87
Gedicht: Een bijtje.....	88

Gedicht: Rupsen	89
Songtekst: Mijn stad – Danny de Munk.....	90
Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen	92
Bijlage 2: 15 werkvormen per ronde	94

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels

Dit tekstboekje dat je nu leest, hoort bij het thema Ons dorp/onze stad van De Noordwijkse Methode. Je vindt hier 10 verschillende teksten met bijbehorende taal-, lees- en schrijfopdrachten en daarnaast nog extra teksten en werkvormen die je kunt kiezen.

In de opbouw van de opdrachten is uitgegaan van herhaald lezen van teksten, steeds met een ander leesdoel. We onderscheiden hierbij 4 rondes. Aan elke ronde zijn Denkbubbelvragen gekoppeld:

Ronde 1: betekenisronde

Bij de eerste keer lezen, luisteren of kijken gaat het over algemeen begrip (Waar gaat de tekst eigenlijk over?)

Ronde 2: detailronde:

Bij de tweede keer lezen, luisteren of kijken gaat het over de details in de tekst (wat betekent dit woord, hoe liggen de verbanden in de tekst, welke details zijn belangrijk, waar vind ik die precies).

Verbanden leggen binnen de context.

Ronde 3: contextronde

Bij de derde keer lezen gaan de kinderen aan de slag met afgeleid niveau (wat bedoelt de schrijver, wat vind ik daarvan, wat zegt die andere tekst hierover). Er wordt een transfer gemaakt naar andere contexten (verbanden leggen en persoonlijke relevantie).

Ronde 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Hoe gebruik je dit tekstboekje

Herhaald lezen

Zoals je hierboven hebt kunnen lezen, zijn de teksten en opdrachten zo opgebouwd, dat je elke tekst meerdere keren kunt lezen. Dit versterkt het leesniveau, de woordenschat en het tekstbegrip.

Start met technisch lezen

We adviseren om een tekst eerst in te zetten ter oefening van het technisch lezen. In het bijbehorende *doeloverzicht taal en lezen*, vind je een overzicht van de technisch leesdoelen die je hieraan kunt koppelen. Als leerkracht kies je zelf welk doel je op dit moment relevant vindt voor jouw groep.

Planning in je weekrooster

Als school of leerkracht kies je zelf hoe vaak je de tekst en de opdrachten in wilt plannen. Voor optimaal leesefect, adviseren we drie leesmomenten in de week met daaraan gekoppeld een reflectie/evaluatie van de leesdoelen:

1 x 45 minuten:

Introductie van de tekst, technisch lezen en eerste ronde onderzoekend lezen.

2 x 30 minuten:

Ronde 2 en 3 van het onderzoekend lezen. Deze opdrachten kun je gezamenlijk doen of inplannen in de zelfstandige taken van de leerlingen.

1 x 10 minuten:

Ronde 4 van het onderzoekend lezen. In deze ronde evalueer je als leerkracht of de lees- en taaldoelen behaald zijn.

Eventueel kun je ervoor kiezen om de rondes te integreren in de vakateliers tijdens de middagen. Hierdoor kun je ook delen van je taalonderwijs naar de middag verschuiven en creëer je extra ruimte in je ochtendprogramma.

Woordenschat

Gekoppeld aan het thema en de teksten in dit boekje, vind je woordenschatlijsten. Deze woordenschatlijsten zijn gekoppeld aan de BAK-woordenlijst (Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters) voor groep 1 en 2 en de WAK-woordenlijst (Woordenlijst Amsterdamse Kinderen) voor groep 3 t/m 8. Deze lijsten zijn in 2007 door het Ministerie van OC&W ontwikkeld als checklist voor het ontwikkelen van een goede woordenschat op de basisschool. De Noordwijkse Methode heeft de woorden uit de BAK-lijst en de WAK-lijst geselecteerd die passen bij het thema. Wij raden aan om tijdens het thema aandacht te besteden aan deze woorden. Veel van de woorden zullen terugkomen in de teksten van onderzoekend lezen, luisteren en kijken.

Boeksuggesties

Naast de teksten in dit boekje die je inzet voor technisch lezen, onderzoekend lezen en taalopdrachten in de verschillende leesrondes, is het belangrijk om te werken aan leesplezier en zelfstandig lezen. Daarom vind je in dit tekstboekje thema gerelateerde boeksuggesties ter stimulering van het zelfstandig lezen in de klas. We adviseren om boeken te lenen bij de bibliotheek of waar nodig aan te schaffen.

Teksten met uitgewerkte lessuggesties voor de leesrondes

In dit tekstboekje zijn 10 uitgewerkte teksten te vinden. Hierbij is bewust gekozen voor diverse tekstsoorten, van nieuwsberichten tot gedichten en alle andere mogelijke tekstsoorten. Onder de tekst staat vermeld welke tekstsoort het is en welke taal-, lees- en woordenschatdoelen in de opdrachten aan bod komen. Vervolgens is per ronde een uitgewerkte werkvorm beschreven. Deze werkvormen sluiten aan bij de taal-en leesdoelen voor de bovenbouw. Het overzicht van deze doelen vind je in het *doelenuverzicht taal en lezen*.

Extra teksten en werkvormsuggesties

Naast de 10 teksten met uitgewerkte lessuggesties, vind je in dit boekje een extra verzameling themagerelateerde teksten die je kunt inzetten in je klas. Deze teksten zijn op tekstsoort geordend. Ook vind je een lijst met werkvormen per ronde. Deze kun je inzetten als alternatief voor de uitgewerkte werkvorm bij de 10 uitgewerkte lessen of als werkvorm bij de extra teksten.

Overzichtstabel met tekstsoorten en werkvormen

In bijlage 1 is een overzicht te vinden van alle tekstsoorten en werkvormen die aan bod komen in dit tekstboekje. Hierdoor wordt het voor de leerkracht inzichtelijk aan welke doelen en tekstsoorten allemaal gewerkt is.

WAK-woordenlijst groep 6 ons dorp / onze stad

De cocon	De wasstraat
De cafeteria - cafeteria's	Wegwerkzaamheden
De ijssalon	Het asfalt
De pleegvader - de pleegmoeder	Het woon-werkverkeer
De thuissituatie	Het viaduct
De zwager	Het aquaduct
Het gezinsleven	Het meer
Het huishouden (gezin)	De plas (een meer)
Het pleegkind - de pleegkinderen	De waterwegen
De rommelmarkt	De winterdijk - de zomerdijk
De begraafplaats	De arbeiderswoning
De tempel	De buitenwijk
De kapel	De binnenplaats
De kathedraal	De flatwijk
Het museumbezoek	De nieuwbouwwijk
Het jeugdtheater	De Randstad
De aanleunwoning	Het huurhuis
Het industrieterrein	Het pand
De windmolen	Het appartement
De groentetuin	Het terrein
De grondsoort	De woningbouwcorporatie
De hoogteligging	Het woonerf
De accommodatie	Het rijtjeshuis
Lokaal (plaatselijk)	Het zitje (tuin)
De elektronische snelweg	Onderdak hebben
De jachthaven	Onderdak vinden
De verharde weg	Zich ergens vestigen

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

WAK-woordenlijst groep 7 ons dorp / onze stad

De leefomgeving	De gilde
Het weeshuis	De vestiging
Het weeskind - de weeskinderen	De polder
De jaarmarkt	Binnendijks
De boetiek	Buitendijks
De detailhandel	De beschaving
De vlooiemarkt	De bevolkingsdichtheid
De peetoom	Dichtbevolkt
De peetouders	Dunbevolkt
Het petekind	Het inwonersaantal
De openbare ruimte	Regionaal
De biotoop	De nieuwkomer
De hoogvlakte	De kinderopvang
Het cultuurlandschap	De eengezinswoning
Het kustgebied	Het appartementencomplex
Het laagland	De leefgemeenschap
Het hoogland	De huisvesting
Interlokaal	De bebouwing
Grenzen aan - grensde -gegrensd	
Het scholencomplex	
Het voortgezet onderwijs	
De bereikbaarheid	
Het tankstation	
Het bijzondere vervoer	
Het eigen vervoer	
De handelstad de handelsteden	

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

WAK-woordenlijst groep 8 ons dorp / onze stad

De baby	Multiculturele samenleving
Het gras is daar groener	De bestrating
De groothandel	De werkgelegenheid
De aanleg	Het stadsdeel
De flora	Het stadsgezicht
De fauna	De wolkenkrabber
De poel (water)	De woningbouwvereniging
Het hoger beroepsonderwijs (HBO)	Het district
De praktijkschool	Stedelijk
De hogeschool	Afgelegen
Het wetenschappelijk onderwijs	Het cultuurgebied
Het middelbaar beroepsonderwijs	De postcode
Het praktijkonderwijs	De stedelijke zone
De luchthaven	Het gewest
De infrastructuur	Het netnummer
Het pakhuis	De regio
De wereldoorlog	De stedeling
De wederopbouw	De vestiging
De Tweede Wereldoorlog	De uitbreiding
Bombarderen – bombardeerde - gebombardeerd	De binnenstad
De bevolkingsgroei	
De bevolkingsgroep	
Het opvangcentrum	
Het dialect	
De standaardtaal	
De moedertaal	

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

Boekensuggesties

Themaititels kinderboekenweek

Mijn jaar in een tent, Tiny Fisschera
Zwaan (12, ik-persoon) wil zich, net als haar school, inzetten voor kinderen in vluchtelingenkampen. Als challenge kiest ze ervoor om buiten in een tent te slapen. Dat valt niet mee, want Zwaan is gauw bang. Hoeveel geld kan ze in een week ophalen, en ook haar angsten overwinnen? Vanaf ca. 10 jaar.

De meestervervalser, Annemarie Jongbloed
Bilal (10) komt uit een arm gezin. Hij kan goed tekenen en perfect kunstwerken namaken. Dat valt de verkeerde mensen op: hij wordt gedwongen om beroemde schilderijen te vervalsen. Vanaf ca. 10 jaar.

Het Ministerie van Oplossingen en het veel te volle huis, Sanne Rooseboom
Nina, Alfa, Ruben en Kai hebben het ook na de zomervakantie druk met het geheime Ministerie van Oplossingen. Ze ontdekken dat de vader van invalmeester Isaac een extreme verzamelaar is en willen helpen. Dan blijkt dat er ergens in zijn propvolle boshuis een belangrijke uitvinding verborgen moet zijn. Vanaf ca. 9 jaar.

De jongen met de negen wensen, Helen Rutter
Leo (ik-persoon) mag van zijn favoriete voetballer negen wensen doen, maar komt erachter dat geluk soms in een klein hoekje zit. Vanaf ca. 10 jaar.

Hoe voed ik mijn ouders op?, Frank Meester, Stine Jensen
Heb jij ruzie-ouders, slordige, kleffe of overbezorgde? Lees hoe je het beste omgaat met twintig verschillende 'probleemouders'. Met tips van andere kinderen en grappige kleurenillustraties. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Groetjes uit Zeerijp, Lysette van Geel
Chrisje (11) woont in Zeerijp in Noordoost-Groningen. Ze verheugt zich op het laatste jaar van de basisschool. Maar door een aardbeving raakt de school beschadigd. En het geld voor het herstel wordt gestolen én de meester verdwijnt! Vanaf ca. 10 jaar.

Ik denk dat ik ontvoerd ben en andere gedichten, Pim Lammers
Bundel met 55 gedichten rondom het thema 'familie en vrienden'. Bij elk gedicht hoort een bontgekleurde illustratie. Vanaf ca. 9 jaar.

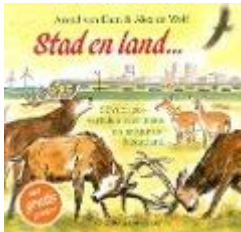
Informatieve boeken

Perronpapegaaien & krekkelcrimineelen, op safari in de stad, Auke-Florian Hiemstra
De Nederlandse bioloog gaat op natuursafari in de stad en beschrijft de bijzondere planten en dieren die hij daar tegenkomt. Met kleurenfoto's en -illustraties. Vanaf ca. 10 jaar.

Zomaar een straat door de eeuwen heen, Anne Miljard
Wandel door de tijd en zie hoe het leven in een dorp of straat is veranderd vanaf de prehistorie tot de dag van vandaag. Kijkboek met paginagrote kleurenillustraties met o.a. inkijkjes in huizen, een tijdslijn en een korte tekst. Vanaf ca. 10 jaar.

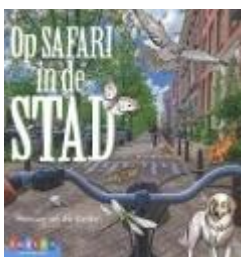
Stad en land..., vijftig voorleesverhalen over mens en natuur in Nederland, Arend van Dam
Waar ligt ons oudste bos en wat is het wildste dier in ons land? Het antwoord op dit soort vragen vind je in de vijftig verhalen over de natuur. Met poster en veel waterverfillustraties. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Neem een kijkje onder... de stad, Esther Porter
Wist je dat er onder steden kilometers kabels liggen voor internet en buizen voor het water? Bekijk wat er allemaal onder de stad te beleven valt. Met kleurenillustraties over dubbele bladzijden. Vanaf ca. 8 t/m 11 jaar.

Een Minecraft-stad bouwen voor kids, Sarah Guthals
Bouw een stad met attracties in Minecraft pc, modus creatief. Van landschappen en droomhuizen tot een fontein en waterglijbaan. Stapsgewijze uitleg met schermafbeeldingen in kleur. Vanaf ca. 9 t/m 13 jaar.

Op safari in de stad, Monique van der Zanden
Wist je dat er ook in de stad veel dieren en planten zijn? Lees over kikkers die uit hun vel springen en ratten die kampioen zwemmen en duiken zijn. Met kleurenfoto's en -illustraties. Vanaf ca. 9 t/m 11 jaar.

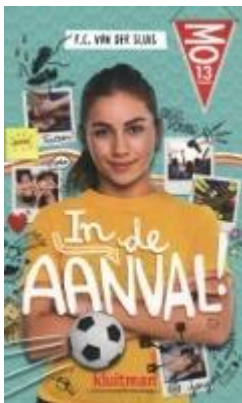
Fictieve boeken

Het (on)gewone verhaal van Bo (en Tom), Tineke Honingh
Het spastische meisje Bo (12) verhuist vanuit de stad naar een klein dorp. Tijdens de eerste dag op haar nieuwe school ontfermt de boerenjongen Tom zich over Bo. Maar Tom houdt iets voor haar achter, en Bo ook voor hem. Vanaf ca. 10 jaar.

De verlaten stad, Erin Hunter
Door een aardbeving ontsnapt straathond Lucky uit het asiel. Alle mensen zijn gevlucht. In de verlaten stad probeert Lucky te overleven, samen met soortgenoten. Daar zijn ook Aangelijnde Honden bij, die mensen als baasjes gewend zijn. Vanaf ca. 10 jaar.

In de aanval! F.C. van der Sluis
Sara (11, ik-persoon) verhuist met haar moeder van de stad naar een dorp. Ze gaan bij haar moeders nieuwe vriend en zijn twee kinderen wonen, maar het klikt niet erg tussen Sara en zijn dochter. En dan blijkt dat het suffe dorp geeneens een meidenvoetbalteam heeft! Sara laat het er niet bij zitten. Vanaf ca. 10 jaar.

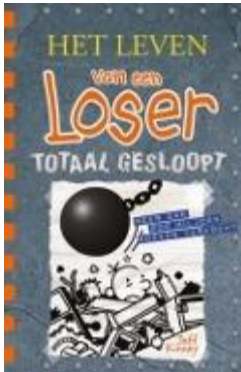
Vreemde beesten, Maaike Fluitsma
Charlie is met haar vader uit Amsterdam verhuisd naar een dorp aan de kust. Samen met Mick ontdekt ze dat er iets niet pluis is in de duinen. Heeft haar nieuwe stiefmoeder daar iets mee te maken? Vanaf ca. 10 jaar.

Reisbureau Wereldvreemd, L.D. Lapinski

Flick (12) is net verhuisd. Als ze het dorp gaat verkennen, ontdekt ze een pand met het uithangbord Reisbureau Wereldvreemd. Daar ontmoet ze Jonathan Mercator, die ontdekt dat Flick magisch begaafd is. Flick wordt lid van het oude, mysterieuze genootschap Wereldvreemd en reist met Jonathan naar magische werelden. Vanaf ca. 11 jaar.

Totaal gesloopt, Jeff Kinney

Omdat hun huis wordt gerenoveerd, bereidt de familie van Bram zich voor om tijdelijk naar een andere buurt te verhuizen. Er gaat echter van alles mis tijdens de renovatie. Kunnen ze wel in de stad blijven wonen? Vanaf ca. 10 jaar.

De verboden stad, James Ponti

Vijf jonge spionnen komen in actie. Met hun unieke talenten willen ze voorkomen dat er een kernfysicus wordt ontvoerd. De ontvoering is gepland tijdens een jeugdschaaktoernooi in Moskou. Lukt het de wereldspionnen om de kernfysicus te redden? Vanaf ca. 10 jaar.

Bij ons in het dorp, Jan Terlouw

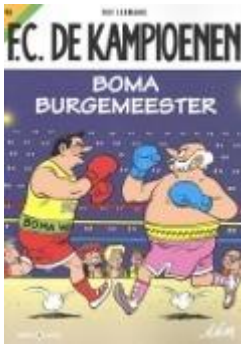
De drie vrienden Hein, Henk en Gijs beleven van alles in het dorpje Caddum op de Veluwe, vlak na de Tweede Wereldoorlog. Verhaal in korte zinnen en gemakkelijke woorden. Makkelijk Lezen Boek. Vanaf ca. 12 jaar.

Het vervloekte dorp, Sandra J. Paul

Een vloek zorgt dat Kraaidorp en zijn bewoners vierhonderd jaar terug in de tijd tuimelen. Alleen Quinten heeft herinneringen aan 2021. Hij probeert met zijn vrienden terug te keren naar hun eigen tijd. Vanaf ca. 11 jaar.

Stripverhalen

Boma burgemeester, Hec Leemans

Ballonstrip.

Het gebroken dorp, Luc Morjaeu, Peter Van Gucht

Ballonstrip.

Uitgewerkte les 1: Amuserende tekst – theatertekst kleuren van de straat

Theatertekst: kleuren van de straat

Personages:

Verteller: Praat via een speaker het verhaal bij elkaar.

Robin– Een enthousiaste en creatieve kunstenaar die straatgraffiti maakt.

Sarah– Daans petekind, nieuwsgierig en avontuurlijk.

Ibrahim– Een nieuwkomer in de buurt, sceptisch over straatkunst en graffiti.

(De scène begint in een levendige buitenwijk, waar Daan aan het werk is aan een straatgraffiti-kunstwerk. Lisa komt nieuwsgierig dichterbij.)

Robin "Hé Sarah! Welkom in mijn kunstwereld!"

Sarah (opgewonden) "Robin, wat maak je nu? Het ziet er geweldig uit!"

(Daan maakt een kleurrijk graffiti-kunstwerk met flora en fauna op de muur van het opvangcentrum.)

Robin "Dank je wel, Sarah! Ik geloof dat kunst de leefomgeving kan veranderen en de openbare ruimte kan opvrolijken. Wat vind jij ervan?"

Sarah "Ik vind het geweldig! Het voelt alsof het helemaal tot leven komt. Zullen we het op de jaarmarkt laten zien?"

Robin "Dat is een goed idee! Laten we wat meer mensen laten zien hoe kunst de buurt kan veranderen."

(Ibrahim, de nieuwkomer in de buurt, nadert hen en kijkt sceptisch naar Daans werk.)

Ibrahim "Graffiti? Serieus? Dit soort dingen verpest de buurt alleen maar. Ik ben hier pas een week en dit is wat ik zie in de binnenstad?"

Robin "Het spijt me dat je het zo ziet, Ibrahim. Maar straatkunst, als het op de juiste manier wordt gedaan, kan de buurt juist verbeteren."

Theatertekst: kleuren van de straat

Ibrahim "Verbeteren? Ik zie het niet. Het gras is daar groener, zei iemand me, maar hier lijkt het gewoon een rommeltje."

Sarah "Ibrahim, je moet verder kijken dan alleen de graffiti. Kunst kan betekenis hebben. Het kan een boodschap uitdragen en mensen samenbrengen."

Ibrahim "Ik weet het niet, Sarah. Ik vind het eruit zien als gewoon wat geklieder op muren. Nu is het gelukkig nog op een openbaar gebouw, straks gaan ze het ook nog op mijn rijtjeshuis doen."

Robin "Ik begrijp je zorgen, Ibrahim, maar regionale kunstenaars proberen de buurt te verlevendigen en mensen te inspireren. Bovendien kunnen we een deel van de opbrengst weer doneren aan het lokale opvangcentrum."

Sarah "Precies, Ibrahim! We kunnen kunst gebruiken om een positieve impact te maken en iets goeds te doen voor anderen."

(Ibrahim begint na te denken en lijkt minder sceptisch te zijn.)

Ibrahim "Misschien heb ik het verkeerd begrepen. Ik kan zien dat jullie er echt in geloven."

Robin "Ik nodig je uit om met ons mee te doen en deel uit te maken van deze kunstbeweging. Laten we samen de buurt mooier maken!"

(Sarah glimlacht, blij dat ze Ibrahim heeft kunnen overtuigen.)

Sarah "Ja, laten we de kleuren van de straat verspreiden en de buurt transformeren!"

(De drie gaan samen verder met het maken van kunst. Ze vullen het kunstwerk aan met een grote poel, wat een mooie finishing touch blijkt te zijn. In de verte horen ze de geluiden van de jaarmarkt, waar ze binnenkort reclame zullen maken voor hun kunstwerk.)

Doel van de les:

Tekstsoort:

Amuserende of ontspannende tekst
Toneelstuk

Mondelinge taalontwikkeling:

Gesprekken voeren
Ik kan mijn mening geven (feedback geven).

Spreken en presenteren

Ik kan mijn stem op verschillende manieren gebruiken.
Ik gebruik mijn lichaamshouding, mimiek en gebaren als ik spreek op een functionele manier.

Voortgezet technisch lezen:

Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoe na te denken over de woorden.
Ik gebruik leestekens zoals een komma of punt op de goede manier bij het voorlezen.
Ik kan een tekst in het juiste tempo en op een goede toon voorlezen.

Schrijven:

Amuserende of ontspannende tekst
Toneeltekst /theatertekst

Sessie 1: betekenisronde

Lees samen hardop de theatertekst. Wat is de kinderen opgevallen als ze kijken naar leestekens, leestempo en toon?

Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen hier extra op letten.

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen drietallen vormen en de theatertekst samen uitspelen. Laat ze dit een paar keer doen, zodat hun lichaamshouding, gebaren, tempo en verandering van toon steeds beter worden.

Laat ze in groepjes uitwisselen en elkaar feedback geven.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen een eigen theatertekst schrijven met drie rollen. Vervolgens kunnen ze ook dit verhaal met elkaar uitspelen lettende op lichaamshouding, gebaren, tempo en verandering van toon.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen de eigen bedachte theatertekst aan elkaar presenteren. Doe dit in kleine groepjes. Laat de kinderen elkaar feedback geven lettende op lichaamshouding, gebaren, tempo en verandering van toon.

Uitgewerkte les 2: Informatieve tekst- dorp of stad

Dorp of stad?

Wanneer noemen we een gemeente een dorp en wanneer wordt het een stad?

In principe bestaan er geen officiële regels over het verschil tussen dorp en stad. Van oudsher mag je een gemeente alleen een stad noemen wanneer deze over stadsrechten beschikt. Deze rechten werden door een landsheer verleend. Een stad mocht onder meer een stadsmuur bouwen om zichzelf goed te kunnen verdedigen. Amsterdam kreeg zijn stadsrechten bijvoorbeeld rond het jaar 1300. Ook een kleine plaats zoals het Gelderse Bronkhorst (met iets meer dan 150 inwoners) heeft stadsrechten. Den Haag met meer dan 500.000 inwoners heeft daarentegen nooit officiële stadsrechten verworven.

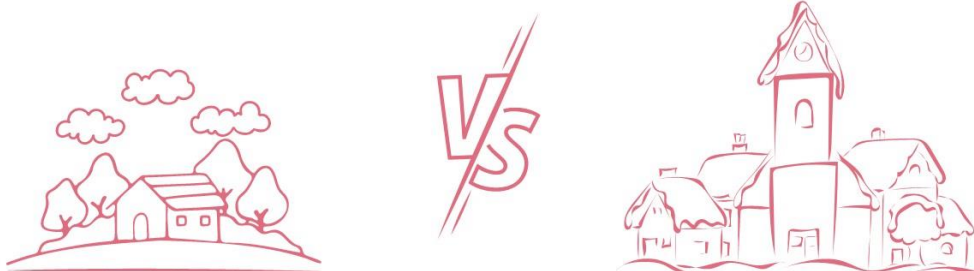
Verschillen die wel vaak genoemd worden over dorpen en steden:

Infrastructuur: Een groot verschil tussen een dorp en een stad is de infrastructuur. In een stad zijn er meer wegen, straten en openbaar vervoer om de drukte van de bevolkingsgroei aan te kunnen. In een dorp zijn de wegen vaak rustiger en zijn er minder openbaar vervoermogelijkheden.

Bebouwing: In een stad zie je veel verschillende soorten bebouwing. Er zijn hoge wolkenkrabbers, appartementen en rijtjeswoningen in de binnenstad, maar ook ruime nieuwbouwhuizen in buitenwijken. In een dorp zijn de huizen meestal verspreid en staan er minder hoge gebouwen.

De stad breidt zich vaak uit met nieuwe wijken om de bevolkingsgroei bij te houden. In een dorp groeit het meestal langzamer.

Aantal inwoners: In de praktijk wordt meestal de grens van 25.000 inwoners aangehouden. Alles daaronder noemen we in de volksmond een dorp. Dus als een gemeente minder dan 25.000 inwoners heeft, dan zeggen we dat het een dorp is. Maar als het meer inwoners heeft, dan noemen we het een stad!

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Informatieve tekst
Thematekst

Onderzoekend lezen:

Leesstrategie 2: verduidelijken
Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen.

Leesstrategie 4: samenvatten

Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.
Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.

Schrijven:

Informatieve tekst
Visuele tekst: Double bubble map

Sessie 1: betekenisronde

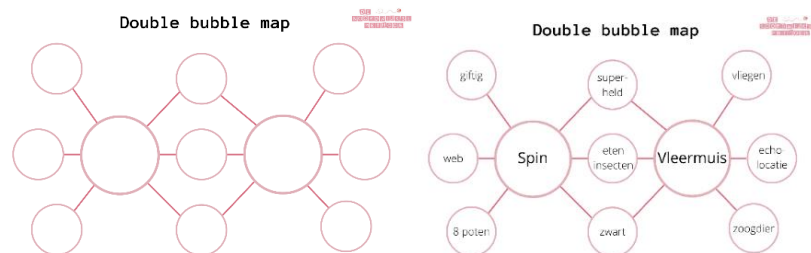

Verdeel de stukjes tekst over de kinderen. Ieder kind leest zijn eigen stukje tekst. Vervolgens lopen de kinderen rond. Als jij in je handen klappt vormen de kinderen tweetallen en vertellen ze aan elkaar wat ze hebben gelezen.

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen de tekst samenvatten door het maken van een double bubble map over een dorp en een stad.

Sessie 3: contextronde

Schrijf zoveel mogelijk overeenkomsten verschillen op tussen jouw dorp met een stad die dichtbij jullie dorp ligt. Zet dit ook in een Double Bubble Map.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen rondlopen en met elkaar uitwisselen. Ze vullen hun eigen double bubble map aan met extra woorden van klasgenoten.

Uitgewerkte les 3: Amuserende tekst – songtekst Dit is mijn stad.

Bastiaan Ragas - Dit Is Mijn Stad

De stad is van steen,
maar gebouwd met de liefde van het land eromheen.
Ze bespiegeld gevoel, ze kleurt je gedachte,
geeft woorden een reden en je daden een doel.

Dit is mijn leven, dit is mijn stad,
hier voel ik me veilig, hier ligt mijn hart.
De straten en de pleinen
Ik ken ze allemaal.
Dit is mijn verhaal.

Laat me maar gaan,
Ik kijk over grenzen die lang niet meer bestaan.
Ik voel me hier thuis,
Want je proeft hier de vrijheid.
Ben een man van de wereld,
maar hier staat mijn huis.

Dit is mijn leven, dit is mijn stad.
hier voel ik me veilig, hier ligt mijn hart.
De straten en de pleinen
Ik ken ze allemaal.
Dit is mijn verhaal. Dit is mijn leven, dit is mijn stad,
hier voel ik me veilig, hier ligt mijn hart.
De straten en de pleinen
Ik ken ze allemaal.
Dit is mijn verhaal.

Ik wil nooit meer iets anders,
Mijn hart ligt hier verankerd.
Ze begrijpt me als ik haar zeg:
't is de plek waarvan ik droom,
waar ik bid en werk en woon.
Ik wil hier gewoon niet meer weg

Dit is mijn leven, dit is mijn stad,
hier voel ik me veilig, hier ligt mijn hart.
De straten en de pleinen,
Ik ken ze allemaal.
Dit is mijn verhaal.

En het werd me gegeven,
Als een dag in de zon.
Hier ligt m'n verleden waar ik ooit begon.
Je kunt hier oud en jong zijn, want ze spreekt dezelfde taal.
Dit is mijn verhaal
Dit is mijn verhaal.

Videoclip en muzikale ondersteuning: <https://www.youtube.com/watch?v=4laV1bswoAA>

Doel van de les:

Tekstsoort:

Amuserende tekst
Songtekst

Woordenschat:

Ik begrijp nieuwe woorden.
Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.

Onderzoekend lezen:

Leesstrategie 3: verduidelijken
Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen.
Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine.

Leesstrategie 4: samenvatten

Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.

Schrijven:

Amuserende of ontspannende tekst
Songtekst

Sessie 1: betekenisronde

Laat de kinderen uitleggen wat de belangrijkste boodschap van de tekst is. (Leesstrategie/CITO).

Sessie 2: detailronde:

Laat de leerlingen in elke alinea het belangrijkste woord onderstrepen en de betekenis van deze woorden opschrijven. Laat ze hierbij een stukje terug- en verder lezen of het woord opzoeken in een woordenboek of online zoekmachine.

Laat ze vervolgens overleggen in groepjes. Waarom hebben ze dit woord gekozen?

Sessie 3: contextronde

Laat de leerlingen de onderstreepte woorden vervangen door nieuwe woorden, zo ontstaat er een eigen versie van het lied.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen de nieuwe versies van hun liedjes aan elkaar presenteren in groepjes. Laat ze 1 woord opschrijven die ze nog niet kenden en hier de betekenis van opzoeken.

EVEN KLETSEN MET FEMKE HALSEMA

Dit keer een interview met de burgemeester van Amsterdam, Femke Halsema.

I

Goedendag, wat fijn dat ik u mag interviewen. Kunt u uzelf eens kort voorstellen?

Jazeker, mijn naam is Femke Halsema, ik ben al vijf jaar de burgemeester van Amsterdam. Na zes jaar wordt er een nieuwe burgemeester benoemd, dus wellicht is er dan een nieuwkomer. Ik woon alleen niet in Amsterdam, ik woon in Holysloot. Ben jij wel een stedeling?

F

I

Ja, ik woon zelf in Amsterdam. Hoe hebben mensen u gekozen om burgemeester te worden van de stad?

In andere landen is het normaal om een burgemeester te kiezen, maar in Nederland worden burgemeesters altijd gekozen door de koning of koningin. In dit geval dus koning Willem Alexander. Door zijn keuze ben ik nu de burgemeester van de gemeente Amsterdam.

F

I

U geeft aan dat u burgemeester bent van een hele gemeente, werkt u dan ook samen met andere mensen?

Jazeker, dat is zelfs heel belangrijk! Samen met wethouders vormen wij het gemeentelijk bestuur en maken we belangrijke regionale en interlokale beslissingen.

F

I

Ah, dan snap ik het. Over welke beslissingen gaat het dan volgens u?

Eigenlijk gaan de meeste zaken over de openbare orde en veiligheid van de gemeente. Als gemeentelijk bestuur maken we beslissingen en de politie voert dit vervolgens uit.

F

I

Bijvoorbeeld het vuurwerkverbod?

Dat klopt inderdaad. Dat was een hele moeilijke beslissing, maar gezien de veiligheid voor de regio was een vuurwerkverbod de beste keus.

F

I

Ik vind dat heel jammer. Kunt u dat verder uitleggen?

Dat snap ik. We zien dat jongeren er te vaak wonden krijgen van het afsteken van (illegaal) vuurwerk. En tevens is het voor ons ook heel belangrijk om rekening te houden met de dieren in de stad. Zij schrikken namelijk heel erg snel van de harde knallen van het vuurwerk.

F

I

Dat snap ik heel goed, mijn kat schrikt er namelijk ook altijd van. Maar mogen we dan nooit meer zelf vuurwerk afsteken?

In de gemeente Amsterdam geldt inderdaad dat mensen nooit zelf meer vuurwerk mogen afsteken. Wel zorgen we natuurlijk voor grote vuurwerkshows in de binnenstad, ik hoop dat je daar ook erg van kan genieten.

F

I

Dat kan ik zeker! Vind je het soms niet moeilijk om zulke beslissingen te nemen?

Ja, soms wel. Ik vond dit best lastig, want ik weet dat heel veel kinderen het ontzettend jammer vinden dat ze niet meer zelf vuurwerk mogen afsteken. Maar het is wel zo dat de veiligheid altijd voorop staat.

F

I

Ik denk dat dat inderdaad een mooie afsluiting is, ik ben het daar helemaal mee eens. Heeft u tot slot nog een leuk feitje over uzelf?

Wat leuk dat je het vraagt, wat ik zelf wel heel bijzonder vind is dat ik de eerste vrouwelijke burgemeester ben van de gemeente Amsterdam.

F

I

Wow, dat is inderdaad bijzonder! Ik wil u ontzettend bedanken voor het interview.

Geen probleem, jij ook bedankt!

F

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Opiniërende tekst
Interview

Mondelinge taalontwikkeling:

Gesprekken

Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas.
Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen.
Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten.
Ik kan kritisch luisteren naar de mening en informatie van anderen en een inhoudelijke reactie geven of mijn gevoel uiten.
Ik kan de hoofdpunten volgen in een discussie.
Ik kan aan het eind van een gesprek of discussie een conclusie trekken.
Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel.

Spreken en presenteren

Ik kan mijn stem op verschillende manieren gebruiken.
Ik gebruik mijn lichaamshouding, mimiek en gebaren als ik spreek op een functionele manier.
Ik kan duidelijk onder woorden brengen wat ik bedoel.
Ik kan mijn taalgebruik aanpassen aan mijn luisteraars.

Onderzoekend lezen:

Algemeen

Ik kan feiten en meningen onderscheiden in een tekst.

Sessie 1: betekenisronde

Laat de kinderen een vraag bedenken die je kunt beantwoorden met de tekst. Laat ze hun vraag opschrijven. Vervolgens lopen alle kinderen rond en beantwoorden ze (met behulp van de tekst) elkaars vragen.

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen een lijstje maken waarin ze onderscheid maken tussen feiten en meningen in de tekst.

Sessie 3: contextronde

Verdeel de klas in groepjes van vier of vijf kinderen en laat de kinderen een estafettespeech voorbereiden met daarbij de stelling: Vuurwerk moet overal in de wereld worden afgeschaft.

Uitleg werkvorm estafettespeech: <https://www.schooldebatteren.nl/wp-content/uploads/2020/06/Estafettespeech.pdf>

De kinderen bedenken met hun groepje zoveel mogelijk argumenten voor of tegen de stelling. Ze gebruiken bronnen van internet om feiten te verzamelen en zo hun argumenten sterker te maken.

Tip: leer de kinderen alvast argumenten te bedenken die de tegenpartij gaat noemen, zodat ze alvast kunnen nadenken hoe ze deze argumenten kunnen ontkrachten.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Lopend interview

Laat de kinderen elkaar interviewen over het onderwerp van de les. Laat ze door de klas lopen en aan ieder kind een vragen stellen (zet de vragen als voorbeeld op het bord): Wat heb je geleerd van het debatteren? Hoe vond je het om voor de groep te staan? Was het lastig om alleen maar feiten te gebruiken? Wat zou je de volgende keer anders doen?

Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – teken wat je leest

Teken wat je leest - de stad

In de stad is er een bruisende mix van hoge gebouwen, gezellige huizen en groene parken. Links net boven het midden zie ik een skyline van allerlei soorten gebouwen. Teken een paar hoge wolkenkrabbers met verschillende vormen. Sommige hebben puntdaken, terwijl andere platte daken hebben. Voeg enkele rechthoekige gebouwen toe met ramen en deuren.

Tussen de gebouwen zie je brede wegen en smalle steegjes. Aan de randen van de wegen staan verkeerslichten en bomen. Vergeet niet om ze te tekenen! Er zijn ook voetgangersoversteekplaatsen waar mensen veilig kunnen oversteken.

Nu gaan we naar de huizen. Teken een paar eensgezinswoningen met gezellige tuinen aan de voorkant. Sommige huizen hebben rode daken, andere blauw of groen. Kies vrolijke kleuren voor de muren en voeg een schoorsteen toe aan het dak.

In het midden van de stad is er een groot park met weelderig groen gras, bloemen en bomen. Teken een picknicktafel waar mensen samen kunnen genieten van een lunch. Rondom het park zijn er mooie bloemenperken en een vijver met eendjes en vissen. Vergeet de brug niet die over de vijver loopt!

Laten we de stad nog levendiger maken met enkele inwoners. Teken een groep kinderen die in het park spelen - ze kunnen rennen, vliegeren of verstoppertje spelen. Teken ook wat volwassenen die naar hun werk gaan of boodschappen doen. Misschien kunnen we zelfs een straatmuzikant tekenen die vrolijke deuntjes speelt voor de voorbijgangers.

Tot slot kunnen we de lucht vullen met vogels die vrolijk fladderen en wolken die langzaam voorbij drijven. Voeg een stralende zon toe die de hele stad verlicht!

Nu heb je een levendige stadstekening! Vergelijk jouw tekening met je burens.

Doel van de les:

Tekstsoort:

Informatieve tekst
Instructie

Mondelinge taalvaardigheid:

Luisteren
Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie.

Woordenschat:

Algemeen
Ik begrijp nieuwe woorden
Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context
Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.

Onderzoekend lezen:

Leesstrategie 2: verduidelijken
Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine.

Schrijven

Informatieve tekst
Instructie

Sessie 1: betekenisronde

Laat de kinderen tekenen wat ze lezen en als ze klaar zijn hun werk met een ander kind vergelijken. Hebben ze dezelfde tekening gemaakt? Wie heeft de instructie juist uitgevoerd?

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen 10 woorden onderstrepen uit de tekst. Deze woorden schrijven ze allemaal op een apart briefje met op de achterkant de betekenis van het woord. Hiervoor kijken ze eerst of de betekenis in de tekst te vinden is door verder- of terug te lezen en anders gebruiken ze een woordenboek of online zoekmachine.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen een kettingverhaal bedenken met woorden aansluitend op de tekst: Het verhaal bedenken ze in dezelfde stijl als de instructie die ze hebben gelezen over de stadstekening. De kinderen trekken een woord. Het eerste kind schrijft een start van een nieuw verhaal met zijn/haar woord. Vervolgens wordt het blad doorgeschoven en bedenken de andere kinderen steeds een vervolg op het verhaal van ongeveer 2 zinnen waarin ze het getrokken woord verwerken.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen in groepjes hun verhaal aan elkaar voordragen. De kinderen die luisteren onderstrepen de woorden die uit de tekst komen. Kunnen ze alle woorden in het nieuwe verhaal herkennen?

Je kunt de kinderen elkaars instructie ook laten tekenen.

**Stem
voor
nieuw
leiderschap**

D66

Laat iedereen vrij, maar niemand vallen.

A close-up portrait of Gert-Jan Segers, a middle-aged man with a receding hairline, smiling warmly. He is wearing a blue suit jacket, a white shirt, and a red tie. The background is a soft-focus green, suggesting an outdoor setting. The text 'Christen Unie' is in the top left, 'GERT-JAN SEGERS' is in a blue box on the left, and 'KIEZEN VOOR WAT ÉCHT TELT' is in large blue letters across the bottom.

**Christen
Unie**

GERT-JAN SEGERS

**KIEZEN VOOR
WAT ÉCHT TELT**

WOPKE HOEKSTRA

**MEER
TOEKOMST**

**MEER
GROEN
LINKS**

**Partij voor
de Dieren**

Caroline van der Plas

**‘Wij brengen
het platteland
naar Den Haag’**

lijst 23

1

BBB

DE STEM VAN EN VOOR HET PLATTELAND

WWW.BOERBURGERBEWEGING.NL

STEM LIJST30.NL

LIJST
30

WIJ MAKEN ONS
#HARTVOORVRIJHEID

[LIJST30.NL](https://lijst30.nl)

**Meer
handen aan
het bed,
minder
aan het
toetsen-
bord!**

KIES

GEZOND

NLBeter.nl

Wij
FIXen
die shIT

Piraten

19

Bron:

<https://facsimile.ub.rug.nl/digital/collection/DNPPaffiches/search/searchterm/2021/field/jaar/mode/exact/conn/and>

Doel van de les:

Tekstsoort:

Activerende tekst
Verkiezingsaffiche

Taalbegrippen:

Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik.

Onderzoekend lezen:

Algemeen

Ik herken verschillende emoties in een tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap.

Ik kan vertellen welke emoties de tekst bij mij oproept.

Ik herken beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik).

Ik kan de bedoeling van de schrijver van een tekst onder woorden brengen.

Schrijven:

Activerende tekst
Verkiezingsaffiche

Sessie 1: betekenisronde

Hang de verkiezingsaffiches verspreid op door de klas. Laat de kinderen rondlopen en aantekeningen maken per affiche wat ze opvalt.

- Welke tekst staat erop?
- Wat staat er op het affiche afgebeeld?
- Welke kleuren worden gebruikt? Hebben de kleuren een betekenis?
- Van welke partij is het affiche?
- Wat is de boodschap?
- Welke emotie herken je in de tekst?
- Welke emotie roept de tekst bij jou op?

Laat de kinderen dit vervolgens met elkaar uitwisselen.

Sessie 2: detailronde:

Zorg ervoor dat het een enorme bende is, wanneer de kinderen bij de start van de dag of na een pauze de klas binnenkomen. Als de kinderen allemaal in de klas zijn, loop je naar binnen en roep je verschrikt: 'Wat een zwijnenstal is het hier!'

Je vertelt de kinderen dat dit beeldspraak is, omdat er taal gebruikt wordt die geen letterlijke, maar een figuurlijke betekenis heeft. Het ziet er in de klas natuurlijk niet echt uit zoals in een zwijnenstal (letterlijk), maar je wilt

duidelijk maken dat je vindt dat het een enorme rotzooi is (figuurlijk). Dit doe je door de rommel in de klas te vergelijken met een zwijnenstal. Door deze vergelijking te maken met het beeld van een zwijnenstal maak je veel sterker wat je duidelijk wilt maken: dat het een troep is in de klas.

Bekijk het filmpje van Snapje ter verduidelijking van letterlijk en figuurlijk taalgebruik: <https://schooltv.nl/video/snapje-letterlijk-en-figuurlijk/>

Bekijk de verkiezingsaffiches. Bij welk affiche wordt letterlijk taalgebruik gebruikt en bij welk affiche figuurlijk? Laat de kinderen in groepjes overleggen en hun antwoord op een wisbordje schrijven. Tel als leerkracht af en laat alle groepjes hun bordje omhoog houden. Bespreek de antwoorden van de verschillende groepjes.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen nu zelf een verkiezingsaffiche ontwerpen, waarmee ze mensen kunnen overtuigen om op hun bedachte partij te stemmen. Voordat ze dit doet moeten ze natuurlijk eerst een partij bedenken.

1. Bedenk drie problemen die je ziet in Nederland. Leg goed uit wat volgens jou het probleem is. Bijvoorbeeld op het gebied van milieu, onderwijs, defensie, financiën, huisvesting, justitie etc.

2. Bedenk voor ieder probleem hoe jouw partij dit zou oplossen.

3. Bedenk een goede naam voor je partij en maak een logo.

4. Maak een verkiezingsaffiche waarmee je anderen kunt overtuigen om op jouw partij te stemmen. Zorg dat je hierin figuurlijk taalgebruik toepast.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Houd in de klas een mini-verkiezing waarin de kinderen op basis van de affiches mogen stemmen op een partij. Je mag niet op je eigen partij stemmen.

Uitgewerkte les 7: Amuserende tekst – stripverhaal Donald Duck

Donald Duck ALS BURGEMEESTER

Doel van de les:

Tekstsoort:

Amuserende of ontspannende tekst
Stripverhaal

Onderzoekend lezen:

Leesstrategie 4: Samenvatten.

Ik kan inleiding, kern en slot herkennen in een tekst en de relatie hiertussen aangeven.

Schrijven:

Algemeen

Ik kan een tekst schrijven met een inleiding, kern en slot.

Amuserende of ontspannende tekst
Stripverhaal

Sessie 1: betekenisronde

Verdeel de klas in groepjes van 12. Geef alle kinderen één pagina van het stripverhaal. Laat ze dit lezen en vervolgens op de goede volgorde gaan staan.

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen het complete stripverhaal lezen en tijdens het lezen een blad in drieën verdelen. In het eerste deel van het blad tekenen of schrijven ze waar de inleiding van het verhaal over ging. In het middelste vak schrijven of tekenen de kinderen waar de kern over ging en in het derde vak schrijven de kinderen waar het slot van het verhaal over ging.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen een eigen stripverhaal maken. Voordat ze beginnen schrijven ze eerst op wat de inleiding van het verhaal gaat worden, wat gebeurt er in het middenstuk en wat wordt het slot.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen de stripverhalen van elkaar lezen. Kunnen ze aan elkaar vertellen wat er gebeurde tijdens de inleiding, het middenstuk en het slot van het verhaal?

Uitgewerkte les 8: Correspondentie en communicatie – brief

Bo van Doorn
Laan van Meerdervoort 111
2517AV Den Haag
bovandoorn@gmail.com
06-12345678

Amin Kasmi
Kinderburgemeester van Den Haag
Spui 70
2511BT Den Haag

Den Haag, 10 september 2023

Onderwerp: Afval in de stad Den Haag

Beste Kinderburgemeester,

Ik ben Bo, en ik ben 11 jaar oud. Ik wil graag iets bespreken dat me bezighoudt: het afval in onze mooie stad Den Haag. Het maakt me verdrietig om afval te zien rondslingeren in de openbare ruimte en bij de plas in het park.

Ik denk dat als we allemaal samenwerken, we Den Haag schoon en mooi kunnen houden. Misschien kunnen we meer prullenbakken plaatsen in de straten en parken, zodat mensen hun afval gemakkelijk kunnen weggoien. Ook kunnen we met de woningbouwcorporatie praten over het creëren van groene woonerven waar weinig afval is.

Ik wil dat onze leefomgeving veilig en schoon is voor ons en de dieren, daarom moeten we voorkomen dat afval in de plas en het kustgebied terechtkomt. Misschien kunnen we educatieve werkzaamheden doen om mensen bewust te maken van het belang van recycling en het verminderen van plastic gebruik.

Den Haag is een geweldige plek om te wonen, maar het kan soms erg druk zijn door de bevolkingsgroei en uitbreiding. We moeten ervoor zorgen dat iedereen gemakkelijk toegang heeft tot schone en groene gebieden, vooral in dichtbevolkte wijken. Laten we interlokaal samenwerken om de bereikbaarheid van onze stad te verbeteren.

Ik geloof dat we als leefgemeenschap een verschil kunnen maken. Laten we samenwerken om onze stad nog mooier te maken en te zorgen voor een gezonde leefomgeving voor iedereen. Misschien kunnen we zelfs werkgelegenheid creëren door samen te werken aan de aanleg van groene ruimtes.

Ik hoop dat je mijn ideeën in overweging wilt nemen en ons kunt helpen om Den Haag schoon, groen en veilig te houden voor de toekomstige generaties.

Dank je wel voor het luisteren naar mijn brief.

Met vriendelijke groet,

Bo van Doorn

Doel van de les:

Tekstsoort:

Informatieve tekst
Zakelijke brief

Schrijven:

Algemeen

Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (lettertype, handschrift, kleur, etc.)

Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf.

Ik kan de spellingsregels toepassen.

Ik kan signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.

Ik kan het woordgebruik en de toon aanpassen aan degene voor wie ik schrijf.

Ik kan blind typen.

Gebruik leestekens

Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan.

Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken.

Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten.

Tekstsoort

Informatieve tekst
Zakelijke brief

Sessie 1: betekenisronde

Bespreek de brief met de kinderen. Wat voor soort tekst is dit? Wat valt je op? Wat staat er allemaal in een zakelijke brief? Welk taalgebruik? Schrijf je naar iedereen woorden als beste en met vriendelijke groet?

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen de signaalwoorden in de tekst onderstrepen en vervolgens zelf 5 zinnen over de tekst schrijven waarin ze een signaalwoord gebruiken (CITO).

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen een eigen zakelijke brief typen aan de kinderburgemeester. Dit doen ze op de computer. Bij het schrijven letten ze extra op hun taalgebruik, het gebruik van leestekens en het gebruik van signaalwoorden.

De brief bestaat uit minimaal 3 alinea's waarin ze hun idee onderbouwen.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

In tafelgroepjes wisselen de kinderen de brieven met elkaar uit. Ze geven elkaar feedback op taalgebruik, gebruik leestekens en het gebruik van signaalwoorden. Ook controleren ze of de brief inderdaad uit 3 alinea's bestaat.

Uitgewerkte les 9: Amuserende tekst – gedicht Miertje

Bron: Plint Edward van de Vendel / Anne van den Berg

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Amuserende tekst:
Gedicht

Mondelinge taalontwikkeling:

Woordenschat
Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context

Voortgezet technisch lezen:

Ik kan een (verhaal)gedicht goed voordragen.
Ik kan een tekst in het juiste tempo en op een goede toon voorlezen.

Onderzoekend lezen:

Algemeen
Ik kan de bedoeling van de schrijver van een tekst onder woorden brengen.

Schrijven:

Algemeen
Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.).

Amuserende of ontspannende tekst
Gedicht

Sessie 1: betekenisronde

Laat de leerlingen het gedicht in groepjes voordragen aan elkaar. Ze geven elkaar feedback over het juiste tempo, de toon en de lichaamshouding.

Sessie 2: detailronde:

Draag het gedicht voor en laat woorden weg. Welk woord hoort daar te staan? (CITO) De kinderen zeggen het woord hardop of schrijven het op hun wisbordje en houden hun bordje omhoog.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen de woorden die je in ronde 2 hebt weggelaten verwerken in een eigen gedicht. Ze kiezen zelf een kriebelbeest uit waar het gedicht over zal gaan.

Daag de kinderen uit om voor een Haiku of Limerick te gaan. Laat ze hiervan eerst voorbeelden opzoeken op internet.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen in groepjes de gedichten aan elkaar voordragen. Bij de tweede keer lezen verwijderen ze een aantal woorden uit hun gedicht. Kunnen de anderen ontdekken welk woord hier hoort te staan?

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Informatieve tekst

Visuele teksten: kaarten, plattegronden

Taalbegrippen:

Ik weet wat een symbool of pictogram is.

Mondelinge taalontwikkeling:

Gesprekken voeren

Ik kan informatie verzamelen door het houden van een vraaggesprek.

Schrijven:

Aanvankelijk schrijven

Plattegrond

Sessie 1: betekenisronde

Laat de kinderen om en om iets benoemen wat ze zien op het plattegrond.

Sessie 2: detailronde:

Geef alle kinderen een deel van de plattegrond. Laat ze rondlopen met hun deel en aan elkaar vragen stellen om erachter te komen waar op de plattegrond het te vinden is.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen een plattegrond maken van hun eigen dorp/stad.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen tweetallen vormen en elkaars plattegrond bekijken. De een geeft een omschrijving en de ander wijst het juiste voorwerp aan op het plattegrond.

Informatieve teksten

Krantenartikel: kinderburgemeesters

Recordaantal kinderburgemeesters bij elkaar: 'Heel gaaf'

zaterdag 25 maart, 19:10

Nooit eerder kwamen zoveel kinderburgemeesters bij elkaar als vandaag. Ze hadden een vergadering in Leeuwarden. En daar was genoeg te bespreken.

Steeds meer Nederlandse gemeenten hebben een kinderburgemeester. Die staat aan het hoofd van een kinderraad. De burgemeester en de raad denken mee over de problemen in hun gemeente.

Ik vind het belangrijk dat iedereen gelijke kansen krijgt. Daarom heb ik op mijn school bijles georganiseerd.

— kinderburgemeester Fatoumata

Op de bijeenkomst in Leeuwarden wordt gepraat over verschillende onderwerpen. Hoe zorg je ervoor dat je veilig kunt fietsen in je dorp of stad? En dat er genoeg plekken zijn om te kunnen spelen? De kinderburgemeesters bespreken het allemaal.

En dat doen ze niet voor niks. Want veel burgemeesters vinden het belangrijk wat de kinderburgemeester en raadsleden vinden.

Kinderen hebben een doel en zeggen dat.

— Sybrand Buma, (volwassen-) burgemeester Leeuwarden

Zo krijgen de kinderen heel wat voor elkaar. Maar dat is niet het enige waar het vandaag over gaat. Het moet natuurlijk ook gewoon gezellig zijn!

Hier heb ik collega's die hetzelfde meemaken. Dat is heel fijn.

— kinderburgemeester Havana

Bekijk de bijbehorende video via: <https://jeugdjournaal.nl/artikel/2468867-record-aantal-kinderburgemeesters-bij-elkaar-heel-gaaf>

Informatieve tekst: atlas Maior van Blaeu

1662

De Atlas Maior van Blaeu

De wereld in kaart

Europese zeevaarders en ontdekkingsreizigers brachten vanaf de zestiende eeuw onbekende gebieden in kaart. De luxe en nauwkeurige wereldkaarten van de familie Blaeu (spreek uit: Blauw) uit Amsterdam waren beroemd. Het topstuk was de Atlas Maior uit 1662.

De familie Blaeu

Willem Janszoon Blaeu (1571-1638) was de zoon van een haringkoopman. Hij werd in Denemarken door een bekende sterrenkundige opgeleid tot instrument- en globemaker. Terug in Amsterdam begon hij zijn drukkerij die globes maakte. Later gaf hij ook kaarten en atlassen uit. Hij gebruikte daarvoor bestaande kaarten. Ook las hij reisverslagen van zeeapiteins en voerde gesprekken met zeelieden.

Al gauw werden zijn nauwkeurige, mooie kaarten en globes erg populair.

Na zijn dood breidde zijn zoon Joan (1599?-1673) het bedrijf nog verder uit. Tachtig werknemers hielden vijftien drukpersen draaiende. Vrouwen en kinderen verdienden geld met het inkleuren van de kaarten.

Reiskaarten

Al in de tijd van Grieken en Romeinen bestonden landkaarten. Sinds de dertiende eeuw werden er zeekaarten gemaakt, als eerste door de Portugezen en de Spanjaarden. De uitvinding van het kompas hielp schepen midden op zee in de juiste richting te varen. Je hoefde niet meer steeds de kust in het zicht te houden. Een goede kaart kon het verschil maken tijdens een oorlog of bij het veroveren van gebieden.

Willem Barentsz

De reizen die de zeilschepen via Zuid-Afrika naar Azië maakten, waren lang en zwaar. Zeeapitein Willem Barentsz probeerde via het noorden een snellere route te vinden naar Azië. Zijn tocht eindigde in het ijs bij Nova Zembla. Jammer, maar voor de kaartenmakers leverde deze mislukte reis veel informatie op om mee aan de slag te gaan.

Atlas Maior

Blaeu bracht vanaf 1662 de beroemde Atlas Maior uit. Het boek bestond uit bijna zeshonderd kaarten en duizenden pagina's met beschrijvingen. Niet alle kaarten waren nieuw, niet alles klopte precies. Maar duidelijk was wel hoeveel er al over de wereld geleerd was.

De Nederlandse Republiek was een tijdlang de beste op het gebied van kaarten maken.

Duurste boek

De Atlas Maior bestond uit elf delen en was één van de duurste boeken uit die tijd. Alleen al de zwart-wit versie kostte 350 gulden, meer dan het jaarsalaris van een ambachtsman. Alle rijke en belangrijke mensen over de hele wereld wilden een mooie atlas of globe van Blaeu. Als je zoiets in huis had, kon je pronken met je rijkdom en kennis.

Bron: <https://www.canonvannederland.nl/nl/atlasmaior?audience=groep7en8>

Informatieve tekst: de bloemetjes en de bijtjes

1 De bloemetjes en de bijtjes

2 Bijen zijn insecten die vooral bekend staan om de honing die ze maken. Hun
3 lichaambestaat uit een kop, een borststuk en een achterlijf. De kop heeft twee
4 antennes waarmee de bij zijn omgeving aftast. Op het borststuk zitten de
5 vleugels en poten en ze hebben een angel aan hun achterlijf. Ze dragen een
6 patroon van gele en zwarte strepen op hun lichaam en zijn over hun hele
7 lichaam behaard. Deze haartjes zijn er om warmte vast te houden zodat ze
een strenge winter kunnen overleven.

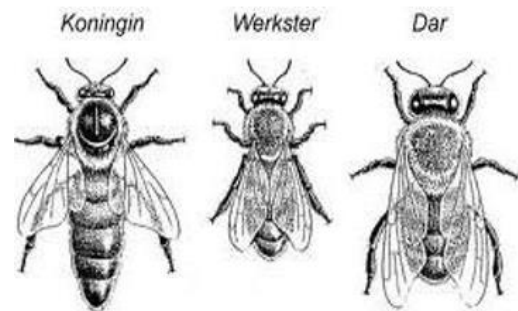
8
9 Bijen leven in een korf. In de winter zijn er ongeveer 10.000 bijen en in de
10 zomer kan dit oplopen tot 60.000 bijen.

11 Een bijenvolk

12 bestaat uit allemaal bijen met hun
13 eigen taak. De koningin legt de hele
14 dag door eitjes, soms wel 1500 per
15 dag. Darren zijn de mannetjes bijen. Zij
16 hebben weinig taken. Ze bevruchten de
17 koningin en zorgen dat hun korf lekker
18 warm blijft. Verder doen de werksters
19 alle taken. Ze poetsen de cellen

20 voor de koningin de eitjes legt. Ze bouwen raten en bewaken de korf. Verder
21 halen de werksters nectar uit de bloemen buiten de korf. Dit is om hun eigen
22 voedsel te maken.

23 Als de bijen nectar gaan verzamelen bij de bloemen zorgen ze ook voor
24 bestuiving. Wanneer de bijen landen op een bloem om de nectar op te halen
25 blijft er stuifmeel van de bloem aan de haartjes op de achterpootjes plakken.
Nu gaat ze verder naar een volgende bloem om ook hier weer nectar te
verzamelen. Het stuifmeel wat aan haar achterpootjes is blijven plakken blijft
hier weer achter. Met de nectar uit de
bloemen maken de bijen weer honing.

Bron: *juf-milou.nl*

Verslag van filmpje: Wederopbouw en woningnood in de jaren 50

Letterlijke tekst bij het filmpje: Wederopbouw en woningnood in de jaren 50

<https://schooltv.nl/video/wederopbouw-en-woningnood-in-de-jaren-50-nederland-na-de-tweede-wereldoorlog/playlist/246/>

Den Haag, najaar 1953. De stad straalt optimisme uit, een vertrouwen in een toekomst vol luxe en welvaart. Het is de wederopbouw in optima forma. De bewoners hebben alle ellende van de Tweede Wereldoorlog achter zich gelaten. Maar in 1953 is er in Den Haag nog veel dat aan de oorlog herinnert; die is ten slotte nog maar 8 jaar voorbij.

“En dan heb je hier de Asterstraat, ja hier heb, Anemoonstraat, hier zijn we weggejaagd. Hier heeft de tankgracht gelopen. Dus dit hele gebied...tot hier, alles is een grote tankgracht geweest.”

“Door de Duitse overheersing is onheil over de stad gebracht. Na Rotterdam is Den Haag de zwaarst gehavende stad van ons land. Duizenden woningen werden moedwillig afgebroken, dwars door de stad een tankgracht gegraven en kilometerslange tankmuren gebouwd, alles ten behoeve van de Atlantikwall. Bombardementen en V2's veroorzaakten ontzaglijke schade.”

“En hier tussenin, hier woonden wij. En dan is dit het puinsportveld geweest. Allemaal puin. Hier heeft een school gestaan. De Duitsers hadden dat met de Atlantikwall allemaal neergehaald en daar overheen was gras gekomen want dat was een mooi sportveld, daar ging je dan sporten. Je verzwikte ook iedere keer je enkel omdat er allemaal van die sterren... Niet te geloven.”

“Heel veel mensen waren hun huis kwijtgeraakt tijdens de oorlog. Heel veel mensen kwamen terug, die moesten weer een huis hebben. En er kwamen na 1947 ook veel mensen uit Indonesië naar Nederland om hier te gaan wonen.”

De woningnood raakt alle Nederlanders, tot diep in de jaren 50. Er is door de oorlog veel verwoest en bij het herstel krijgt infrastructuur voorrang. Eerst havens, bruggen, wegen. Dan pas huizen, terwijl de behoefte daaraan almaar toeneemt omdat het kindertal met sprongen stijgt. In mei 1956 is er een feestje in Den Haag. De residentie verwelkomt de 600.000e inwoner. Vermoedelijk gaat die wonen in een van de nieuwe wijken die inmiddels zijn verrezen in het zuidwesten van de stad. Daar wordt in de jaren 50 woonblok na woonblok neergezet.

“Uitgestrekte woningcomplexen betekenen steeds weer nieuwe winst op volksvijand nummer 1: de woningnood. Maar het einddoel ligt verder. En om dat te bereiken zal er in de komende jaren gebouwd moeten worden, met onverminderde kracht en met onbeteugelde energie. Want eerst als ieder Nederlands gezin zijn eigen woning kan betrekken, zal het werk gereed zijn.”

“Och...Wat moet ik hier nou? Als ik dit zie...ja. Het eerste eigen huis en ik werd gefeliciteerd door iedereen. We kregen een vierkamerwoning. Het eerst wat ik dacht was dat het een gevangenis was! Helemaal in de verte zag ik een blok flats en toen zei ik: moet ik daarin?! ‘Bent u er niet blij mee?’ Ja, ik moet er blij mee zijn maar ik voelde iets opkruipen, ik dacht

hier zal ik de ongelukkigste jaren, en dat is gebeurd, de ongelukkigste jaren van mijn leven meemaken.”

“Nog voor het jaar om was, had ik een flatneurose, zoals dat bij velen voorkwam in die tijd. De verschijnselen waren zeer herkenbaar en er traden persoonlijke variaties bij op. In mijn geval herleidde ik alle geluiden die in de flat op mij afkwamen tot de geluiden die ik in de oorlog niet of slecht had kunnen verdragen. Het kwam erop neer dat er continu V1's en V2's over mijn hoofd denderden. Wat ik ook deed, het hielp mij niet.”

“Ik was hier niet thuis, dat was het punt. Ik kwam uit de heilige gezelligheid van mijn moeder waar iedereen in huis was, en hier zat ik met mensen die ik niet ken en die ik nooit zal kennen. Nooit.”

“Een nieuwe tijd, nieuwe mensen. Zij wonen anders dan in het verleden. Zij werken anders dan in het verleden. Nederland heeft zich aangepast aan het ritme van deze tijd.”

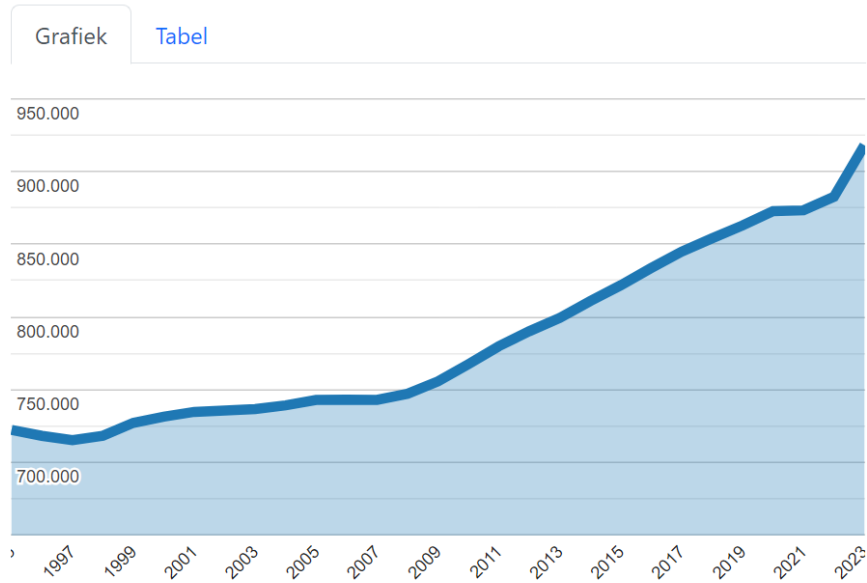
Visuele teksten: grafieken, tabellen en kaarten van jouw dorp of stad

Bekijk via www.allecijfers.nl grafieken en tabellen over jouw dorp of stad.

Een voorbeeld van de stad Amsterdam:

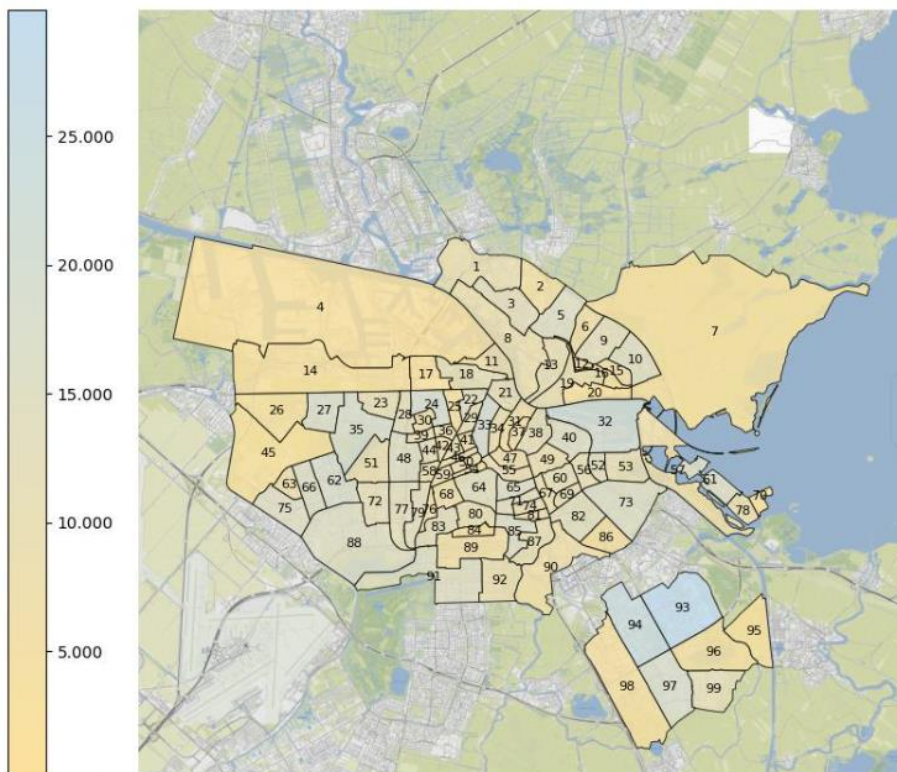
Aantal inwoners per jaar [↗](#)

(grote stijging van 27% naar 918.117 inwoners in 2023)

Het aantal inwoners voor de gemeente Amsterdam. Gegevens voor de jaren 1995 tot en met 2023.

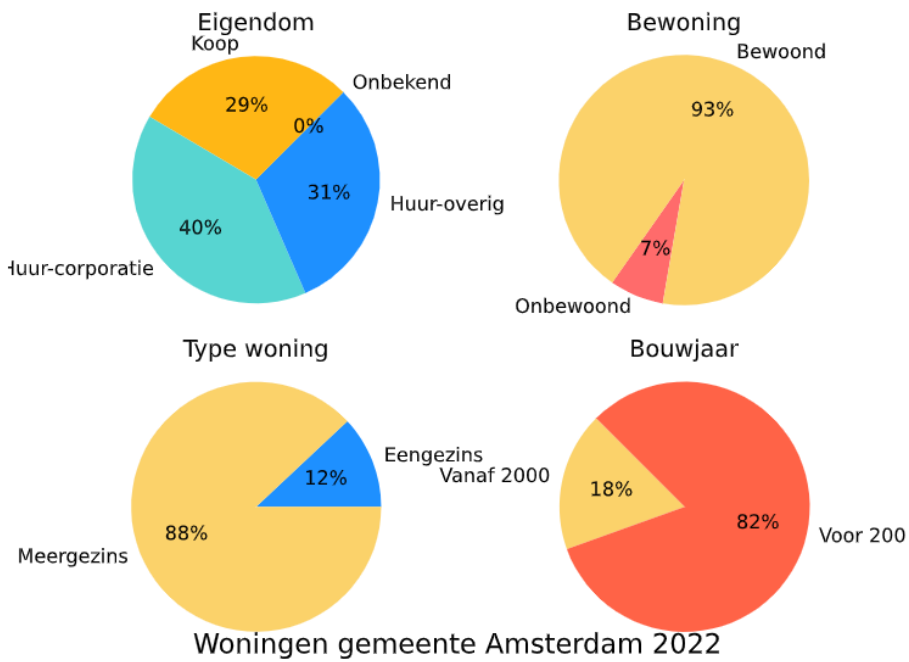
Aantal inwoners op de kaart van de gemeente Amsterdam [↗](#)

Kaart van de gemeente Amsterdam met het aantal inwoners per wijk in 2022. AlleCijfers.nl.
© Kaartdata van het CBS & ESRI Nederland, kaartachtergrond van Stamen & OSM.

Woningkenmerken [↗](#)

Er zijn 474.866 woningen in de gemeente Amsterdam.

De vier bovenstaande taartdiagrammen tonen het percentage woningen naar eigendom-, bewoning-, type- en bouwperiode.

Activerende teksten

Reclameposter: kermis

Bekijk reclamefolders van evenementen in jullie dorp of stad

Bron: <http://www.vdvpromotie.nl/index.php?pagina=kermisbeeritem&id=66>

Reclameposter: nieuwbouwwijk

Bekijk reclamefolders van nieuwbouwwijken in de buurt van jullie school.

Mijn Makelaar
De Vries & De Vries

Luxe appartementen te huur
Nieuwbouw in Emmen

AL MEER DAN 65% IN OPTIE!

VRIJDAG 25 NOVEMBER
OPEN HUIS KAPELSTRAAT
14:30 - 16:30 UUR • VRIJE INLOOP

KAPELSTRAAT EMMEN
In het centrum van Emmen

The poster features a central image of a modern, curved apartment building with white and orange accents. The building is set against a blue sky with light clouds. In the foreground, there is a landscaped area with a green lawn and a paved walkway where a few people are walking. The overall design is clean and professional, with a mix of green, purple, and white colors.

Opiniërende teksten

Interview: kinderburgemeester Fien - Hilversum

Dankjewel, kinderburgemeester Fien!

4 juli 2023

Op onze vraag in welke stad wij haar later terugzien als burgemeester moet Fien lachen.-
“Nou, ik ga later géén burgemeester worden. Ik wil graag presenteren of verslaggever worden bij het Jeugdjournaal.”

Doorn in het oog

Fien is naast kinderburgemeester een scholier op basisschool de Wilgetoren. Die school ligt vlakbij de nieuwe Alexiatunnel. Een doorn in het oog van de jonge burgemeester is het verkeer rond haar school. Daar had ze graag nog wel wat verandering in gezien binnen haar termijn. Gelukkig zijn deze zorgen bekend bij de gemeente. De termijn van een kinderburgemeester loopt gelijk met een schooljaar. Dus met de vakanties in zicht zit het ambtstermijn er bijna op voor Fien. Ze heeft bij elf gelegenheden de ambtsketen mogen dragen om een publieke rol te vervullen. Dat is best veel voor zo'n korte periode.

Ik ben gekozen!?

Een kinderburgemeester wordt gekozen door de kinderen uit de kindergemeenteraad. Een gekozen burgemeester: iets wat veel mensen graag zouden zien. Een kinderburgemeester kiezen gaat heel eenvoudig. De kindergemeenteraad bepaalt wie er uit hun midden eventueel in aanmerking komt om burgemeester te zijn. Vervolgens wordt er gestemd. Fien kreeg de meeste stemmen. “Ik had het eerst helemaal niet door. Totdat ik mijn vriendin Jo-Ann met haar handen voor haar mond en grote verbaasde ogen naar mij zag kijken. “Jij bent hét!” riep ze. Pas terug op de fiets dring het pas écht tot mij door. Ik ben gekozen!?”

Gastlessen in de klas

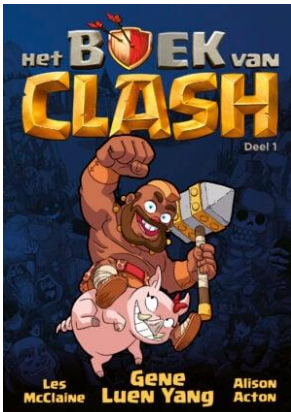
Elk jaar bedenkt de kindergemeenteraad een plan. De gemeente bekijkt of het plan haalbaar is. Fien: “Wij vonden het belangrijk om van mensen zelf te horen over hun beroep. Zo weet je een beetje wat leuk is voor later en wat niet. Zo kwamen we op dit plan: De kindergemeenteraad regelde met hulp van school, familie en de gemeente Hilversum in korte tijd 26 gastdocenten, samen goed voor ruim 52 gastlessen. De samenwerking aan het plan, bedenken en maken ging heel goed. In het begin ken je natuurlijk nog niet iedereen, omdat we van verschillende scholen komen. Dan durft niet iedereen nog veel te zeggen. Maar later ging dat heel goed.”

Wat geef je mee?

Het nieuwe schooljaar vraagt om een nieuwe kindergemeenteraad en kinderburgemeester. Wij zijn benieuwd wat Fien haar opvolger mee wil geven. Daar hoeft ze niet lang over na te denken. Haar ogen beginnen te glimmen als ze zegt: “Besef dat het bijzonder is! Niet iedereen wordt zomaar kinderburgemeester. Het is een hele eer!” We nemen afscheid van een trotse spontane kinderburgemeester: Fien Bakx. Dankjewel Fien!

Bron: <https://hilversum.nl/nieuwsoverzicht/dankjewel-kinderburgemeester-fien>

Recensie door het kinderpanel: het boek van clash – deel 1

Over het boek van CLASH - Deel 1 (Gene Luen Yang, Les McClaine & Alison Acton)

Terrodicus is een jonge Varkensruiter die droomt van succes. Maar hij is zo slecht in het aanvallen van dorpen dat hij wordt uitgelachen door de andere Varkensruiters. Dan duikt er een onverwacht gevaar op, en krijgt Terrodicus de kans om zichzelf te bewijzen. Zal hij de ware held van de Koninklijke Arena worden...?

Deze nieuwe reeks is gebaseerd op de werelden en personages van de populaire games Clash of Clans en Clash Royale. Spannend, grappig en hartverwarmend.

Ole (12 jaar)

Ik vond het zo leuk dat ik het in een half uurtje heb uitgelezen. Ik had voor dit boek gekozen omdat ik het een leuke titel en beschrijving vond. Ik kende de karakters van het spel, dat ik weleens een vriend heb gezien. Ik speel het dus niet zelf thuis. Ik vond het boek zelfs leuker dan ik had verwacht, de tekeningen waren vooral leuker. Het was handig dat achter in het boek tekeningen stonden van de hoofdpersonen en de wereld waarin ze leven. Ik zou zeker ook het volgende deel willen lezen. Het lijkt mij een leuk boek voor mijn vriend Koen die ook van games en strips houdt.

Diantha (12 jaar)

Het leek me leuk om een keer iets anders te lezen. Normaal trekken dit soort boeken niet echt mijn aandacht. Het leek me leuk, omdat er kinderen in mijn omgeving er enthousiast over waren. Ik heb het nog nooit gespeeld. Toen ik het boek binnen kreeg, was ik dan ook niet echt enthousiast. Maar nu ik het uit heb, verbaast mij het dat dit zo leuk is. De tekeningen waren geweldig, daardoor vind ik het met name zo'n leuk boek. Ik zou het boek aanraden voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar, voor kinderen die van strips houden, voor kinderen die houden van animatie actie en voor de kinderen die niet van lezen houden. Die zullen het ook leuk vinden.

Bron: <https://www.kinderboeken.nl/inspiratie/het-kinderpanel-leest-het-boek-van-clash-deel-1/>

Correspondentie en communicatie

Social media berichten van de gemeente

Bekijk de social media posts van de gemeente van jullie school. Wat wordt hier allemaal geplaatst? En met welk doel?

Voorbeelden:

Gemeente Lingewaard 25 november 2019 · 🌐

Licht aan en deur en ramen op slot!

In de wintermaanden slaan inbrekers sneller toe, zelfs als je maar kort van huis bent. Bewaak je huis en spullen daarom goed: laat het licht aan en doe alle deuren en ramen op slot als je weggaat.

In deze periode/de komende tijd zet de politie meer maatregelen in tegen woning- en auto-inbraken.

Wil je weten welke stappen je nog meer kunt ondernemen tegen inbraken? Doe de test op <https://www.inbraakchecker.nl/quiz.php> en krijg hier tips over hoe jij je huis veiliger kan maken.

👍👍 18 4 keer gedeeld

Gemeente Arnhem

15 februari · 🌐

Het is warmetruiendag! 🧶 Daarom trekken we onze favoriete trui uit de kast en zetten we vandaag de verwarming op het stadhuis lager. Of misschien wel uit, want het zonnetje gaat flink schijnen vandaag! ☀️ We besparen zo 6% energie per graad.

Bron: <https://www.frankwatching.com/archive/2020/03/05/gemeente-social-media-contentstrategie/>

Formulier aanvraag paspoort

Koninkrijk der Nederlanden

Toestemming ouder / gezaghebber voor minder- jarige aanvrager(s)

Parental / Legal guardian consent
for minor applicant(s)

Deze verklaring heeft een geldigheid van drie maanden vanaf
datum ondertekening

This consent form has a validity of three months from the date of signature

1. Hierbij verleen ik, I, the undersigned

Geboren op, born on

te, in

2. In het bezit van een paspoort of identiteitsdocument met documentnummer, In possession of a passport or identity document with document number:

Afgegeven op, issued on:

Afgegeven door, issued by:

3. Vader Father Moeder Mother Gezaghouder Legal guardian

4. Toestemming voor, give consent for

4a. Kind, Child

Noom Surname

Voornamen First name(s)

Geboortedatum Date of birth

Geboorteplaats Place of birth

Dit formulier bestaat uit 2 pagina's die allebei ondertekend moeten worden. This form consists of 2 pages that must both be signed.

Handtekening
Signature

Plaats en datum
Place and date

Toestemming ouder(s) / gezaghebber(s) voor minderjarige aanvrager(s)

Parental / Legal guardian consent for minor applicant(s)
Koninkrijk der Nederlanden

4b. Kind, Child

Naam Surname

Voornamen First name(s)

Geboortedatum Date of birth

Geboorteplaats Place of birth

4c. Kind, Child

Naam Surname

Voornamen First name(s)

Geboortedatum Date of birth

Geboorteplaats Place of birth

5. Om een aanvraag in te dienen voor een, to apply for a

Nederlands paspoort
Dutch passport

Nederlandse identiteitskaart
Dutch identity card

Verklaring van Nederlanderschap
Dutch nationality certificate

6. Ter controle van mijn handtekening voeg ik een kopie bij van de houderpagina van mijn geldige paspoort, of een kopie van mijn geldige identiteitsbewijs, To enable verification of my signature, I herewith present a copy of the holder page of my valid passport or a copy of my valid identity document.

Handtekening

Signature

Plaats en datum

Place and date

Bron: <https://www.nederlandwereldwijd.nl/binaries/content/assets/pdfs-nederlands/toestemmingsverklaring-ouder-gezaghebber-minderjarige-aanvrager-nl.pdf>

Amuserende of ontspannende teksten

Gedicht: Bij mij thuis

bij mij thuis

illustratie uit:
kabaal in het kwetternest
uitgeverij Buddy Books

Bij mij thuis durf ik te springen
op de bank of op het bed.
Bij mij thuis durf ik te zingen,
mag ik huilen, maak ik pret.

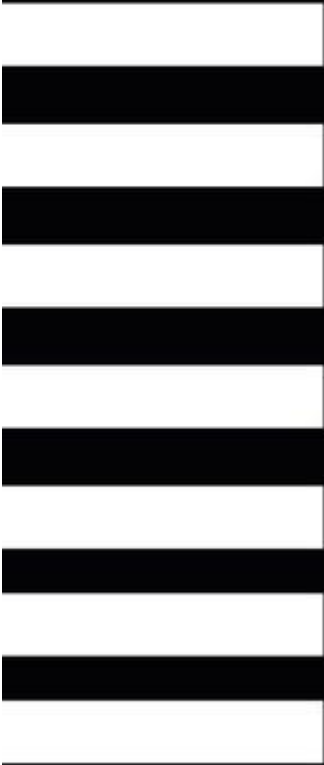
Bij mij thuis durf ik te drammen,
maak ik ruzie met mijn broer,
kan ik op mijn drumstel rammen,
laat ik scheetjes of een boer.

Bij mij thuis durf ik te knoeien,
heb ik soms een grote mond,
kan ik met de katten stoeien,
uren kroelen met de hond.

Bij mij thuis durf ik te gillen,
kan ik groot zijn en ook klein.
Zelfs al heb ik zo mijn grillen,
thuis kan ik mezelf zijn.

www.KNIP00G.NU

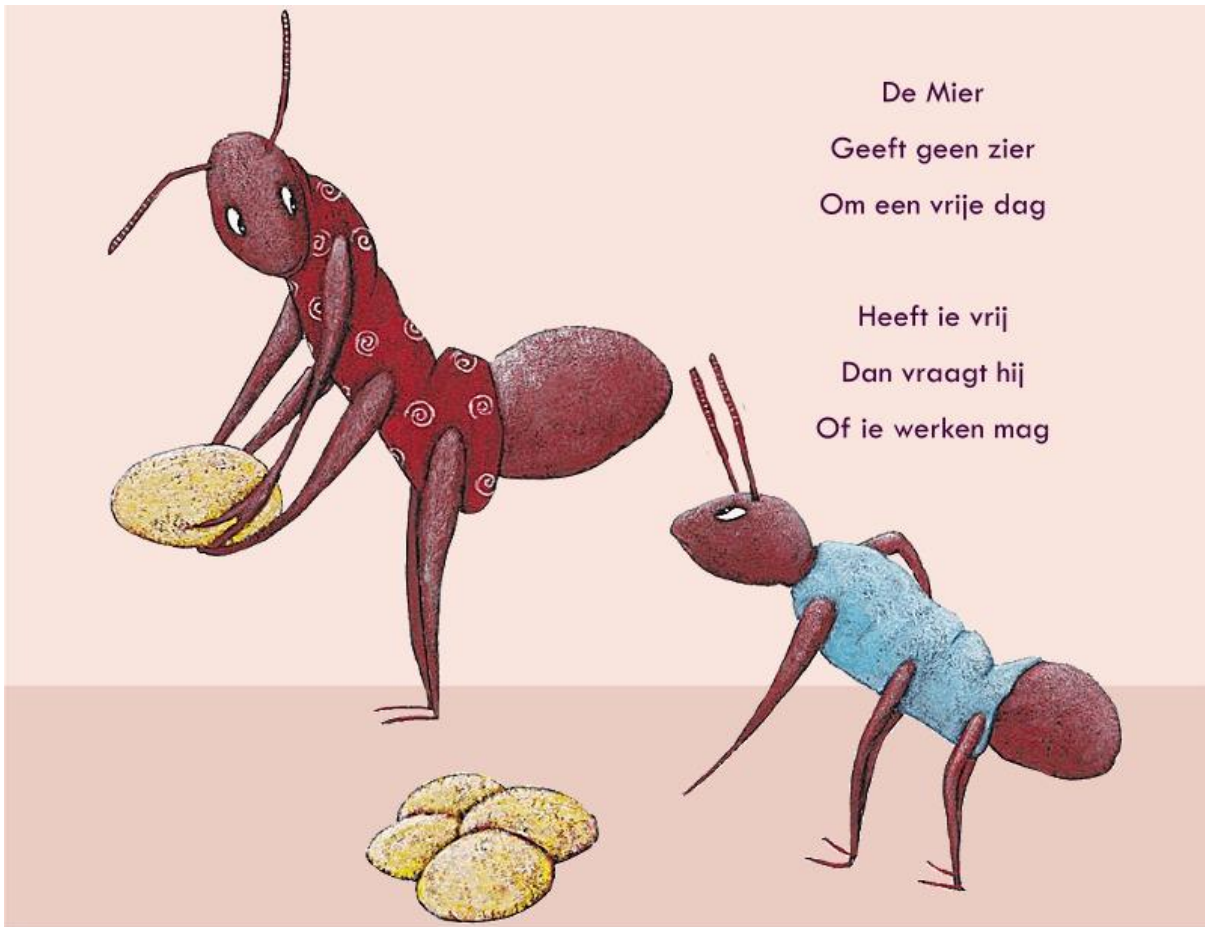
Witte strepen

**De witte strepen op de weg
zijn er niet voor niets.
Als ik voor die strepen sta
stopt de auto,
stopt de fiets.
Nog even goed kijken,
staat iedereen stil?
Dat komt omdat ik
naar de overkant wil!**

Gedicht: De Mier

De Mier
Geeft geen zier
Om een vrije dag

Heeft ie vrij
Dan vraagt hij
Of ie werken mag

Gedicht: Een bijtje

Een bijtje

'k Zou best een bijtje willen zijn,
een heel gewoon bruin bijtje.
Natuurlijk niet mijn leven lang,
maar toch wel voor een tijdje.

Ik woonde in een bijenkorf,
maar als de dag begon
zocht ik een tuin vol bloemen op
en zoemelde in de zon.

Mies Bouhuys

Gedicht: Rupsen

RUPSEN

Er liepen eens twee rupsen door de regen.
De ene rups zei: 'Rups, we worden nat.'
De andere rups zei: 'Nee, we worden vlinder.'
Dat deden ze. Ziezo, en dat was dat.

Bette Westera

Songtekst: Mijn stad – Danny de Munk

Mijn stad

Liedje van Danny de Munk

Ik wil niet naar Spanje
En ook niet naar Sneek
Ik wil niet de stad uit
Nog niet voor een week
Al geven ze geld toe
En dringen ze aan
Ik denk er niet aan
Om uit Mokum weg te gaan

Hier heb je alles
Wat je hartje bekoort
Een ruzie en inbraak
En soms ook een moord
Je krijgt op je kanis
Je fiets wordt gejat
Maar wat moet je doen
Als je Mokum niet had

Want Amsterdam
Is poep op de stoep
En haat in de straat
Je bent op je hoede
Vooral 's avonds laat
Dansen bij Jansen
Kapsones in zuid
Een steen door de ruit

Want Amsterdam
Is poep op de stoep
En haat in de straat
Een knokploeg die krakers
Hun huis uitslaat
Gezellige kroegen de grachten het IJ
Ze horen erbij

De grachten zijn smerig
En op het Leidseplein
Ligt het asfalt weer open
Als er toeristen zijn

Overal rotzooi, papier en patat
Maar toch blijft dit Mokum
Voor altijd mijn stad

Het lawaai van de auto's
De stank in de straat
Dat zijn niet de dingen
Waar het hier ook om gaat
Want je kunt hier nog lachen
Er is hier nog gein
Ik zou echt niet weten
Waar ik liever zou zijn

Want Amsterdam
Is poep op de stoep
En haat in de straat
Je bent op je hoede
Vooral 's avonds laat
Dansen bij Jansen
Kapsones in zuid
Een steen door de ruit

Want Amsterdam
Is poep op de stoep
En haat in de straat
Een knokploeg die krakers
Hun huis uitslaat
Gezellige kroegen de grachten het IJ
Ze horen erbij

Want Amsterdam
Is poep op de stoep
En haat in de straat
Je bent op je hoede
Vooral 's avonds laat
Dansen bij Jansen
Kapsones in zuid
Een steen door de ruit

Want Amsterdam
Is poep op de stoep
En haat in de straat
Een knokploeg die krakers
Hun huis uitslaat
Gezellige kroegen de grachten het IJ
Ze horen erbij

Bron: [Musixmatch](#)

Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen

Hoofddoelen	Taalbegrippen	Mondelinge taalvaardigheid	Voortgezet technisch lezen	Woordenschat	Onderzoekend lezen	Schrijven
Uitgewerkte les 1: Amuserende tekst – theatertekst kleuren van de straat		Feedback geven Lichaamshouding, stem en gebaren	Leestekens zoals een komma of punt op de goede manier gebruiken tijdens voorlezen. Tempo en toon			Eigen theatertekst schrijven
Uitgewerkte les 2: Informatieve tekst – dorp of stad					Tekst samenvatten door het maken van een double bubble map	Double bubble map maken over eigen dorp en stad dichtbij
Uitgewerkte les 3: Amuserende tekst – Songtekst dit is mijn stad				Betekenis van woorden achterhalen	Hoofdgedachte benoemen Belangrijke woorden onderstrepen per alinea Terug/vooruitlezen en opzoeken in woordenboek/zoek machine	Songtekst aanpassen naar eigen versie
Uitgewerkte les 4: Opiniërende tekst – interview burgemeester		Discussie voeren Letten op lichaamshouding en publiek			Feiten en meningen uit de tekst halen	

Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – teken wat je leest		Instructies van een tekenverhaal opvolgen.		Betekenis van woorden uit de tekst achterhalen Woorden toepassen in een nieuwe context	Woordenboek of online zoekmachine gebruiken	Instructie schrijven
Uitgewerkte les 6: Activerende tekst - verkiezingsaffiche	Beeldspraak: letterlijk en figuurlijk taalgebruik				Mening en boodschap herkennen Letterlijk en figuurlijk taalgebruik	Eigen verkiezingsaffiche ontwerpen
Uitgewerkte les 7: Amuserende tekst – stripverhaal Donald Duck					Volgorde van verhaal voorspellen Ik kan inleiding, kern en slot herkennen in een verhaal	Eigen stripverhaal maken lettend op inleiding kern en slot
Uitgewerkte les 8: Correspondentie - brief						Eigen zakelijke brief schrijven Lettend op taalgebruik, leestekens en signaalwoorden
Uitgewerkte les 9: Amuserende tekst – gedicht miertje			Gedicht voordragen lettend op tempo, toon en lichaamshouding	Woorden uit gedicht toepassen in eigen gedichtje		Eigen gedicht schrijven
Uitgewerkte les 10: Informatieve tekst - plattegrond	Pictogrammen op een plattegrond	Vragen stellen om erachter te komen welk symbool de ander in zijn hand heeft.				Eigen plattegrond tekenen

Bijlage 2: 15 werkvormen per ronde

Ronde 1: Betekenisronde

- Er liggen afbeeldingen over het verhaal in de kring. De leerkracht of een kind geeft een omschrijving bij een van de afbeeldingen. Wijs aan welke afbeelding bij de omschrijving hoort.
- Maak zinnen af over het verhaal. Bijv. De jongen ging...
- De leerkracht stopt ergens in het verhaal met lezen. Voorspel hoe het verhaal verder zou kunnen gaan. De leerkracht leest vervolgens de rest van het verhaal voor.
- Dobbel met een dobbelsteen waarop de woorden "wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe" staan. De leerkracht stelt een vraag die met dit woord begint.
- Speel met poppetjes, diertjes en andere attributen het verhaal na.
- Beantwoord vragen over de tekst met petje op/petje af, staan/zitten, 1 been, etc.
- Reconstrueer het verhaal door afbeeldingen van personen of voorwerpen uit het verhaal op volgorde te leggen. Vertel daarna aan de hand van de afbeeldingen het verhaal.
- Maak een tekening van een voorwerp uit het verhaal.

Ronde 2: Detailronde

- De leerkracht geeft een woord uit het verhaal. Maak daar een eigen zin bij.
- Herken je het woord uit het verhaal? Ga staan als het woord bij het verhaal hoort.
- De leerkracht neemt een persoon of voorwerp uit het verhaal in gedachten. Stel vragen om erachter te komen wie of wat het is.
- Onthoud de woorden in de juiste volgorde.
- Benoem het eerste of laatste woord van een reeks.
- Benoem welke zin langer/korter is.
- Orden in verschillende categorieën. Bedenk bij elke categorie nog een extra woord.
- Laat de leerlingen de hoofdpersoon tekenen. Hoe denken ze dat .... eruit ziet?

Ronde 3: Contextronde

- Bouw net als in het verhaal een .... (berg, brug, tunnel etc.) in het bouwatelier.
- Schilder of teken jezelf in het verhaal in het kunstatelier.
- Knip afbeeldingen uit tijdschriften die bij het verhaal passen in het kunstatelier.
- Speel een renspeel over het onderwerp in het beweegatelier.
- Maak een spelscript met een andere afloop in het theateratelier.
- Bedenk zelf nieuwe woorden die met de letter ... beginnen en schrijf of stempel ze in het schrijfatelier.
- Wat hoort er nog meer allemaal bij het onderwerp? Maak samen met de kinderen een lijstje in het schrijfatelier.
- Maak een ansichtkaart voor een persoon uit het verhaal in het schrijfatelier.

Ronde 4: Reflectieronde

Controleer of het doel van de les behaald is a.d.h.v. reflectiewerkvormen, zoals:

- Ren je rot
De kinderen bedenken allerlei quizvragen met vier antwoordmogelijkheden. Stop alle vragen in een pot. Teken op het schoolplein of in de aula vier vakken op de grond. Lees een vraag uit de pot voor. De kinderen luisteren naar de vraag en rennen naar het juiste vak. Staan ze verkeerd dan zijn ze af.
- Raad het begrip

Beschrijf een themawoord aan een andere leerling. De ander raadt welk woord jij hebt omschreven.

- Rijtjes
Bedenk zoveel mogelijk woorden die te maken hebben met de les/het onderwerp. Je kunt ze deze woorden ook in groepjes laten categoriseren.
- De Bom
De leerlingen spelen het spel 'de bom'. Daarbij is één leerling de bom die kan ontploffen, deze leerling zit met zijn rug naar de klas toe. De rest van de groep gaat staan en gooit over met een bal. Zegt 'de bom' BOEM dan is deze leerling af. De leerling geeft antwoord op een inhoudelijke vraag die is gesteld door de leerkracht en gaat zitten.
- Waar of niet.
Noem een stelling over het voorgelezen verhaal. Is het waar dan gaan de kinderen staan is het niet waar dan gaan de kinderen springen. Wissel de bewegingen af.
- Teken wat je hebt geleerd
Laat in een tekening zien waar de tekst van vandaag over ging.
- Beantwoord de vraag
De kinderen lopen door de klas. Als de leerkracht in zijn handen klappt of de muziek stopt, vormen de leerlingen tweetallen. Ze beantwoorden de vraag die de leerkracht stelt.
- Reflectiebeweging (Gebaseerd op het spel “ik ga op reis en ik neem mee..”)
Reflecteer op vanmiddag door 1 feit te noemen dat je geleerd hebt. Bedenk hierbij een beweging. De leerling na jou herhaalt jouw feit en voegt er een nieuw feit aan toe. Enz.